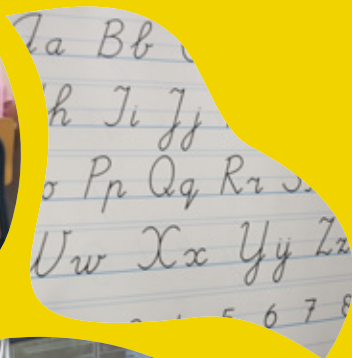

De klaproos is een mooie, tere bloem die op schrale grond gedijt.

*De bloem beschikt over een onverwacht grote kracht als hij tot
ontplooiing komt. De zaadjes schieten dan uit de zaaddoos.
Onze kinderen hebben het qua onderwijs vaak moeilijk gehad
en komen dankzij onze zorg tot bloei.*

Zij kunnen dan hun innerlijke kracht laten zien.

*De klaproos is een mooie,
tere bloem die op schrale
grond gedijt.*

Inhoud

7	Voorwoord
8	Paspoort van de Klaproos
9	Waar we voor staan
10	Welke kinderen hebben recht op speciaal basisonderwijs
14	Problemen met leren lezen en spellen
17	Dyscalculie bij kinderen: hardnekkige problemen met het automatiseren
17	Wat is ADHD
19	Een autisme spectrum stoornis
20	Onze school heeft een eigen wijze speciaal
22	De onderwijspraktijk
23	Wat maakt ons onderwijs speciaal
25	Burgerschapsvorming een nieuw vak
25	De resultaten van ons onderwijs
26	De school méér school
26	Een veilige school
26	Een actieve school
27	Een school waar ouders op kunnen rekenen
28	De ouderraad en MR
28	De ouderbijdrage
28	Overblijven
29	Voor- en naschoolse opvang
29	Het vervoer
30	De school ongevallenverzekering
30	Over De BasisFluvius
32	De klachtenregeling
33	Extra verlof
35	Tenslotte

***Onze school biedt modern
speciaal basisonderwijs***

Voorwoord

Met genoegen presenteren we onze schoolgids. Het is een uitgave van onze interconfessionele school voor speciaal basisonderwijs in Arnhem, SBO de Klaproos. Deze school biedt modern speciaal basisonderwijs. Daarmee bedoelen we onderwijs op maat, uitdagend voor de kinderen, inzichtelijk voor de ouders, met plezier gegeven door de leerkrachten en met waardevolle hulp en begeleiding van alle overige medewerkers van onze school. Maar vooral ook in samenwerking met de ouders. Voor hen is deze gids dan ook in eerste instantie bedoeld. We hopen dat het lezen van dit boekje een eerste stap is om in vertrouwen samen aan het werk te gaan.

Naast deze schoolgids geeft de school een informatieboekje uit. Daarin staan de huis-, tuin- en keukengegevens. U moet hierbij denken aan de schooltijden, namen van medewerkers, het vakantierooster, leden van ouderraad en medezeggenschapsraad, een overzicht van de ouderavonden enz. enz. Dit informatieboekje wordt bij de start van het schooljaar uitgegeven.

Directie en team

Paspoort van de Klaproos

Doelgroep:

- Kinderen met een brede ontwikkelingsachterstand
- Kinderen met leerstoornissen en sociaal emotionele problemen
- Kleuters met een onduidelijk ontwikkelingsperspectief

Leeftijd 4 tot 12/13 jaar

Aantal leerlingen: ca 155

Aantal groepen: 11

Aantal medewerkers 29

Waar we voor staan

Op onze school geven we onderwijs aan kinderen die in hun basisschoolperiode een kwetsbare positie hebben. Voor veel van onze leerlingen geldt dat de carrière op de basisschool stagneerde. Wij zien het als onze opdracht hen te leren en te helpen hun mogelijkheden volledig te ontwikkelen en te benutten.

Wij vinden het belangrijk:

- oprecht en integer met elkaar, met ouders en leerlingen om te gaan
- de kinderen en het personeel een veilige school te bieden
- samenwerking tussen kinderen, leerkrachten en ouders te stimuleren
- kwalitatief goed onderwijs te bieden
- te handelen vanuit het besef dat mensen, **MENSEN** nodig hebben
- doel- en resultaatgericht te werken
- kinderen met problemen niet alleen te accepteren zoals ze zijn, maar ze vooral verder te helpen om te worden wat ze kunnen zijn.

Onze belangrijkste opdracht is onze leerlingen (weer) te laten groeien in hun ontwikkeling. De basis van ons werken ligt in de relatie met kinderen. Deze moet veiligheid, vertrouwen en warmte bieden. Van daaruit appelleren we aan de basisbehoeften van kinderen: competentie (ik kan het!) en autonomie (ik doe het!).

De school biedt interconfessioneel onderwijs.

Ons onderwijs wordt gegeven vanuit een christelijke (PC en RK) traditie.

Dit betekent dat:

- leraren met elkaar spreken over hun waarden en levensbeschouwing
- we leerlingen helpen een eigen visie te ontwikkelen met behulp van de christelijke tradities
- er vieringen plaats vinden zoals Kerstmis en Pasen
- er elke dag ruimte is voor een moment van bezinning
- ouders als serieuze partners gezien worden in een gesprek over identiteit

Het woordje 'inter' in interconfessioneel betekent dat we andere religies en levens-overtuigingen respecteren en daarvan kennis willen nemen. We vinden dat we daarin ook een opvoedkundige taak hebben naar de kinderen.

Welke kinderen hebben recht op speciaal basisonderwijs

Kinderen met een leerstoornis

Dyslexie is een voorbeeld van zo'n leerstoornis. Maar er zijn ook kinderen met een rekenstoornis (dyscalculie). Nog vaker zien we kinderen die moeite hebben met de meeste vakken op school. Dit zijn bijvoorbeeld de kinderen met informatie-verwerkingsproblemen. Voor het onderwijs betekent dit: veel herhaalde en verlengde instructie, het aanleren van duidelijke strategieën en vaak meer leertijd dan op de basisschool.

Kinderen met sociaal emotionele problemen

Hierbij denken we aan kinderen met (kenmerken van) adhd, met (kenmerken van) een autisme spectrum stoornis, (faal)angst, onzekerheid of hechtingsproblematiek. Deze kinderen hebben een schoolomgeving nodig die zich kenmerkt door warmte, structuur, duidelijkheid en voorspelbaarheid, waardoor een veilig pedagogisch klimaat ontstaat.

Kinderen met een brede ontwikkelingsachterstand

Het kost sommige kinderen veel tijd en moeite om de schoolse vaardigheden onder de knie te krijgen. Zij scoren op een intelligentietest lager dan de gemiddelde leerling. We zien dit terug in de algehele ontwikkeling van het kind. Voor het onderwijs betekent dit kleine stapjes, waarbij veel aandacht is voor het leren toepassen van hetgeen kinderen geleerd hebben.

Vaak zijn het combinaties van factoren waardoor kinderen onze speciale zorg nodig hebben. Leerproblemen kunnen leiden tot sociaal emotionele problemen; het omgekeerde is ook waar. Er is een groot risico voor sociaal emotionele problemen als kinderen met een leer- of ontwikkelingsachterstand overvraagd worden.

Toelating

Om toegelaten te worden tot onze school heeft uw kind een Toelaatbaarheid Verklaring (TLV) nodig van PassendWijs, het samenwerkingsverband van Arnhem en omstreken. De school waarop uw kind zit kan deze aanvragen bij het Zorg Advies Team (ZAT) waarbij de school is aangesloten. Na beoordeling door twee deskundigen wordt deze afgegeven en kunt u uw kind aanmelden.

Passend onderwijs en zorgplicht

Goed onderwijs voor alle leerlingen én zorgplicht voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben

Scholen hebben zorgplicht

Dat betekent dat scholen verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende plek te bieden. Het gaat daarbij om leerlingen die worden aangemeld en leerlingen die al op school zitten.

Binnen de school of op een andere school?

Ouders melden hun kind schriftelijk aan bij de school van hun voorkeur. Soms heeft de school meer informatie nodig om dit goed te beoordelen. Scholen kunnen daarvoor om extra informatie vragen bij de ouders. Van ouders wordt verwacht dat ze de informatie met school deelt, dit heet informatieplicht.

De school moet vervolgens actief onderzoek doen om te bekijken of ze een zo passend mogelijk aanbod kan bieden. De school onderzoekt of ze de leerling passend onderwijs kan bieden binnen de basisondersteuning of met de extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband.

Passende onderwijsplek

De school maakt vervolgens de afweging of en hoe ze de ondersteuning kan bieden. Als de school van aanmelding geen passende onderwijsplek kan bieden, dan onderzoekt de school samen met ouders de mogelijkheden van een passende plek op een andere reguliere school, op een school voor speciaal basisonderwijs of op het speciaal onderwijs. Het is belangrijk dat er een goede balans wordt gevonden tussen de extra ondersteuning die de leerling nodig heeft, de wensen van ouders en de mogelijkheid van school.

Kinderen met een onduidelijk ontwikkelingsperspectief

Soms, met name bij peuters, is duidelijk dat regulier basisonderwijs vooralsnog geen goede schoolomgeving is, maar zijn er nog teveel vragen over de ontwikkelingsmogelijkheden en eventuele leerbelemmeringen. In zo'n geval biedt onze school een observatieplaats als het kind eenmaal 4 jaar is geworden. Wij stellen dan zelf een groei-document op aan de hand waarvan een passend schooladvies gegeven kan worden. Dit is de vierde categorie.

Termijn

Na de schriftelijke aanmelding heeft de school 6 weken de tijd om een passende plek aan te bieden op de eigen school of op een andere school. Deze periode kan eenmaal met 4 weken worden verlengd. De tijd die nodig is om aanvullende informatie te verzamelen telt niet mee in deze termijn.

Meer informatie

Meer informatie over de mogelijkheden voor o.a. inzet van extra ondersteuning of de route naar een passende onderwijsplek vindt u op de website van het Samenwerkingsverband PassendWijs www.swv-passendwijs.nl

Niet elk probleem vraagt om dezelfde aanpak. De Klaproos is in 2015 ontstaan uit de fusie tussen SBO Het Palet en SBO De Toonladder. Beide scholen hadden hun eigen deskundigheid. Deze deskundigheid hebben we behouden door vanaf de middenbouw (groep 4) de kinderen in te delen in twee stromen: de T-stroom voor kinderen met een uitstroom perspectief gericht op VMBO en hoger en de P-stroom voor moeilijker lerende kinderen met een uitstroomperspectief voor praktijkonderwijs of VMBO met LWOO.

Intelligentie als voorspeller van schoolsucces

Iedereen heeft een bepaalde intelligentie geërfd. De een heeft wat meer, de ander wat minder. Voor de kinderen op onze school is het belangrijk te bepalen wat hun ontwikkelingsmogelijkheden zijn; daarvoor wordt bij de kinderen vaak een psychologisch onderzoek afgenomen. Uit de resultaten daarvan kan mede bepaald worden wat we van de kinderen (ongeveer) kunnen verwachten op leergebied. Voor alle duidelijkheid: Intelligentie is niet de enige voorspeller van schoolsucces. Ook belangrijk zijn de kwaliteit van het onderwijs, het gezin, de sociaal emotionele ontwikkeling, werkhouding, motivatie. Kinderen met een lagere intelligentie hebben vaak een brede ontwikkelingsachterstand. Zij leren (en ontwikkelen) zich langzamer dan andere kinderen. Een kenmerk is bijvoorbeeld dat zij met jongere kinderen beter spelen dan met leeftijdsgenoten. Het onderwijs op de Klaproos is ook op deze kinderen afgestemd.

Problemen die we bij kinderen met leerstoornissen herkennen*

- trager tempo
- een “onhandig” aanpakgedrag: een passieve of impulsieve aanpak
- een minder goed werkend korte termijn geheugen
- een minder efficiënt gestructureerd lange termijn geheugen
- problemen met het vasthouden van de instructie
- problemen om snel de essentie van een opdracht te doorzien
- minder flexibiliteit in het overschakelen van het ene naar het andere niveau
- moeite hun eigen werk te controleren en te reflecteren op eigen werk
- emotionele problemen, bijvoorbeeld faalangst

Kinderen met leerproblemen blijven in toenemende mate op de basisschool. Soms wordt het leren als te frustrerend ervaren. Dat leidt tot sociaal emotionele problemen. **Dan** komt speciaal basisonderwijs in beeld. Ons eerste doel is te bereiken dat kinderen weer plezier in schoolse taken krijgen. Vervolgens gaan we de begeleiding intensiveren.

Problemen met leren lezen en spellen*

Kinderen in groep 3 leren hoe vormen horen bij letters en hoe letters horen bij bepaalde klanken. Hiermee begint het technisch (leren) lezen. Sommige kinderen leren dit wat minder snel dan andere. Als het kind ondanks gerichte oefening en begeleiding niet vooruit gaat met lezen, kan er sprake zijn van dyslexie. Dyslexie kan vastgesteld worden op basis van psychologisch onderzoek en de effecten van een gerichte begeleiding.

Technisch leesprobleem

Dyslexie is een stoornis in het technisch lezen, niet in het begrijpend lezen. Dyslexie kan het begrijpend lezen wél belemmeren. Dit is het geval als het technisch lezen onevenredig veel aandacht en energie vraagt. Dyslexie belemmert ook het vlot leren lezen. De meeste kinderen met dyslexie leren uiteindelijk wel lezen, maar blijven trager lezen. Ze moeten er meer energie in steken en zijn sneller afgeleid dan de gemiddelde lezer. Dat gaat vaak ten koste van het begrip van wat gelezen is.

Variaties

Dyslexie is niet bij elk kind hetzelfde. Het kan variëren in ernst en bijkomende stoornissen. Kinderen met dyslexie kunnen moeite hebben:

- om het verschil te horen tussen klanken als m en n; p, t en k; s, f en g; eu, u en ui
- om de klanken in volgorde te zetten, zoals bij ‘dorp’ en ‘drop’ of ‘12’ en ‘21’
- om de aandacht te houden bij ‘klankinformatie’ (gesproken woord)
- met het inprenten van reeksen, bijvoorbeeld tafels of spellingsregels
- met het onthouden van vaste woordcombinaties, uitdrukkingen of gezegdes
- met het onthouden van losse gegevens, zoals rijtjes, woordjes en jaartallen

Problemen bij het lezen

De leesproblemen van kinderen met dyslexie vallen het meest op bij hardop lezen. Sommige kinderen hebben een traag leestempo en lezen de woorden spellend. Andere kinderen hebben een hoog leestempo, maar maken daarbij veel fouten door te raden. Er kan ook sprake zijn van een combinatie van beide.

Problemen bij de spelling

Kinderen met dyslexie maken langdurig veel spellingsfouten en hebben, om dat te voorkomen, veel steun nodig van spellingsregels. Het kan zijn dat ze één bepaald woord op een bladzijde op verschillende manieren spellen.

Problemen bij het schrijven

Kinderen met dyslexie proberen vaak de spelling van specifieke woorden te onthouden. Dit is een enorme belasting voor het geheugen. Bovendien beklijft de kennis meestal niet, omdat ze het op een ongestructureerde manier in het geheugen opslaan. Kinderen met dyslexie schrijven vaak onleesbaar en maken veel doorhalingen. Bij leerlingen die wel leesbaar schrijven, valt het trage schrijftempo op. Op onze school werken wij met een protocol dyslexie dat gebaseerd is op het landelijke protocol dyslexie voor het speciaal basisonderwijs.

Jort, Wim en Florian

Als Jort 8 jaar is telt hij nog steeds op zijn vingers. Het onthouden van basisfeiten over getallen en hoeveelheden kost hem ongewoon veel moeite. Wim kan dat wél, maar heeft problemen met regels en procedures. Hij heeft een rekenrek nodig voor sommen die over de tientallen gaan. Florian tenslotte, heeft vooral problemen met ruimtelijk-visuele zaken. Ruimte wordt bij haar pas inzichtelijk met ruimtelijke voorbeelden. Bij alle drie kan sprake zijn van dyscalculie. Maar een bredere leerstoornis kan niet uitgesloten worden.

Dyscalculie bij kinderen: hardnekkige problemen met het automatiseren*

Sinds kort is er een protocol dyscalculie. Dit protocol maakt duidelijk wanneer er sprake is van dyscalculie en geeft handreikingen betreffende de begeleiding van kinderen met rekenstoornissen. Als een kind, ondanks een gemiddelde intelligentie en intensieve begeleiding, de basisvaardigheden van het rekenen niet onder de knie krijgt, kan er sprake zijn van dyscalculie.

Wat is ADHD?*

In het handboek voor Amerikaanse psychiaters, de DSM-5 (2013), wordt niet meer gesproken van types ADHD, maar van presentaties of presentatiewijzen. De leeftijd waarop ADHD vastgesteld kan worden, gaat naar 12 jaar.

De presentaties van ADHD zijn de volgende:

- ADHD gecombineerde presentatie (vroeger gecombineerd type)
- ADHD overwegend onoplettende presentatie (vroeger ADD)
- ADHD uitgesproken onoplettende presentatie
- ADHD overwegend hyperactieve/impulsieve presentatie (vroeger hyperactieve/impulsieve subtype)

ADHD is de afkorting van Attention Deficit Hyperactivity Disorder (in het Nederlands: aandachts- en concentratiestoornis met hyperactiviteit). ADHD is een ontwikkelingsstoornis van het zenuwstelsel. De pijlers ervan zijn volgens de DSM-5:

- Aandachtstekort
- Hyperactiviteit en impulsiviteit

Kinderen met ADHD reageren op een aantal gebieden anders dan andere kinderen. Ze hebben vaker en sterker dan gemiddeld last van:

- Aandachts- en concentratieproblemen

Kinderen met ADHD hebben moeite om hun aandacht blijvend op een taak te richten en zich niet door allerlei prikkels uit de omgeving te laten afleiden. Dat kan ernstige gevolgen hebben voor hun concentratie.

- **Impulsiviteit**

Kinderen met ADHD doen voordat ze denken. Ze houden zich niet zoals andere kinderen onbewust bezig met de gevolgen van hun gedrag. Bij kinderen met ADHD ontbreekt het aan een innerlijke controle die de remfunctie van het gedrag regelt.

- **Hyperactiviteit**

Kinderen met ADHD zijn, vooral op jongere leeftijd, voortdurend in beweging. Ze zijn vaak snel opgewonden en gefrustreerd. Ze voelen vaak ook zelf een grote onrust van binnen. Stil zitten en rustig zijn vraagt van hen ongewoon veel energie.

Niet altijd druk

Het verwarrende is dat kinderen met ADHD niet altijd druk of afgeleid zijn. Kinderen met ADHD kunnen zich soms wel goed concentreren op sterke prikkels zoals spannende films of computerspelletjes. Aan buitenstaanders ontlokt dit vaak de opmerking 'ze kunnen het wel, als ze maar willen'. Kinderen met ADHD kunnen zich inderdaad wel concentreren, maar ze hebben daar veel sterkere prikkels voor nodig. Het kost hen bovendien veel meer inspanning dan andere kinderen.

Tim

Tim zat altijd overal op, in en aan. Gevaar zag hij niet. Zijn ouders hadden het gevoel dat ze constant ogen en oren van voor en achter moesten hebben. Straf en vermaning schenen geen indruk op Tim te maken. Hij keek dan soms met zo'n ongelukkig gezicht alsof hij wilde zeggen: 'Ik weet ook niet waarom het zo gaat'. Op onze school zitten veel kinderen als Tim. We helpen ze door heel veel rust en structuur in de school.

Een autisme spectrum stoornis*

Bij kinderen met een autisme spectrumstoornis ontwikkelen zich het sociale begrip en de sociale intuïtie zeer moeizaam. Dat maakt hen vaak onzeker en angstig. Ter voorkoming van deze angst houden zij zich graag vast aan bekende regels en patronen. In hun interesses kunnen ze zelfs rigide en dwangmatig zijn. De problemen uit zich verschillend per leeftijd. De problemen worden groter naarmate het kind meer in de buitenwereld gaat functioneren. PDD-NOS is een voorbeeld van een autisme spectrum stoornis.

Kinderen met PDD-NOS kunnen opvallen door:

- Onhandig en angstig gedrag in sociale situaties
- Weinig begrip en gebruik van non-verbale signalen (oogcontact, gelaatsexpressie, lichaamshouding)
- Het niet of nauwelijks leren van sociale ervaringen
- Het ontbreken van wederkerigheid in het contact
- Een eenzame, gesloten indruk te maken
- Zich angstig te tonen voor veranderingen
- Fanatiek vast te houden aan bepaalde routines
- Zich koppig en driftig te uiten (ingegeven door angst)
- Een eenzijdige belangstelling te tonen
- Rigide en dwangmatige gedragspatronen te ontwikkelen
- Overgevoeligheid voor zintuiglijke prikkels
- Of juist weinig gevoeligheid voor geluiden, beelden, temperaturen of aanrakingen
- Een trage taalontwikkeling
- Eigenaardig ouwelijk taalgebruik
- Taal in alle gevallen letterlijk te nemen
- Een onhandige, stijve motoriek

Voor alle duidelijkheid: Kinderen met een autismespectrum stoornis kunnen onderling sterk verschillen in de ernst van de kernproblemen en het aantal en de ernst van de bijkomende problemen. Op de Klaproos zit een aantal kinderen met kenmerken van een autisme spectrum stoornis. Het kan zijn dat verder onderzoek nodig is door een bureau voor Jeugdhulpverlening. Onze commissie van begeleiding helpt daarbij. De ernst van het kernprobleem en de ernst van de bijkomende problemen bepalen of wij voldoende pedagogische ondersteuning kunnen bieden. Soms kan medicatie het kind, het gezin en de school helpen. Is een therapeutische setting nodig, dan kan verwijzing naar een school voor speciaal onderwijs nodig zijn. Ook didactisch moet er speciaal begeleid worden. Deze kinderen hebben vaak ook problemen met begrijpend lezen en begrijpend rekenen. Belangrijk is dat zij duidelijke oplossingsstrategieën leren.

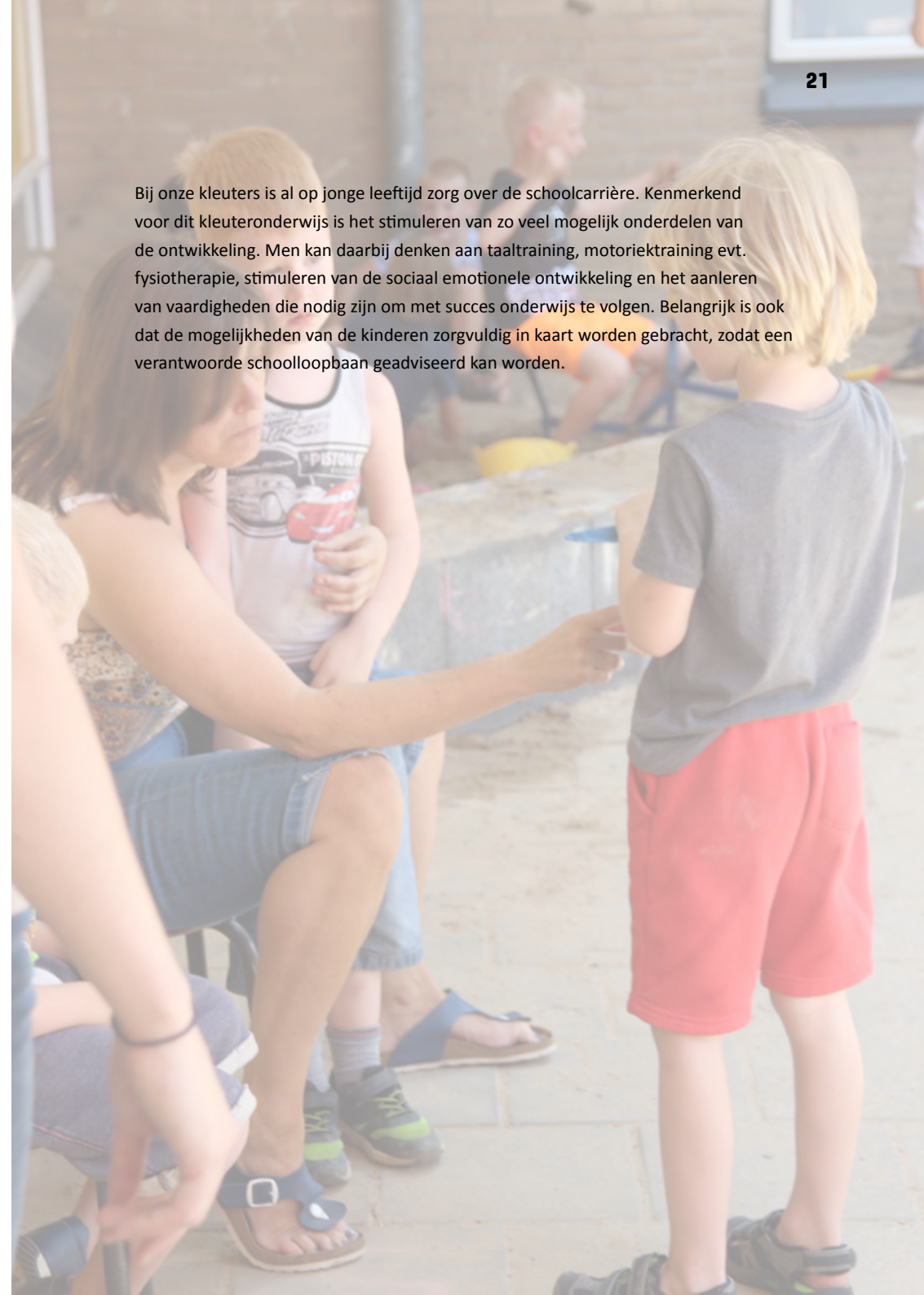
* bron: www.balansdigitaal.nl

Onze school is op een eigen wijze speciaal

De Klaproos kenmerkt zich door de deskundigheid op het gebied van onderwijs aan kinderen die een andere onderwijsbehoefte hebben. De school zal nadrukkelijk inspelen op de meer dan gemiddelde behoefte van deze kinderen aan structuur, veiligheid, rust en duidelijkheid. Belangrijk is dat de verwachtingen zorgvuldig afgestemd worden op het ontwikkelingsniveau van het kind. Om zoveel mogelijk succeservaringen op te doen, bieden de leerkrachten de leerstof in kleine stapjes aan. Omdat de kinderen zelf hun vooruitgang ervaren, krijgen ze weer plezier in het leren. Dit betekent dat wij ervoor gekozen hebben de “leertijd” maximaal te besteden aan de basisvakken rekenen, taal, lezen, schrijven.

De Klaproos specialiseert zich in het onderwijs aan kinderen van 4 - 12/13 jaar met leer- en ontwikkelingsproblemen, van wie vaststaat dat zij met gerichte begeleiding voldoende onderdelen van het basisschoolprogramma kunnen volgen om uit te stromen naar regulier voortgezet onderwijs. Trefwoorden daarbij zijn: ortho-didactische hulp, planmatig werken en extra leertijd.

Bij onze kleuters is al op jonge leeftijd zorg over de schoolcarrière. Kenmerkend voor dit kleuteronderwijs is het stimuleren van zo veel mogelijk onderdelen van de ontwikkeling. Men kan daarbij denken aan taaltraining, motoriektraining evt. fysiotherapie, stimuleren van de sociaal emotionele ontwikkeling en het aanleren van vaardigheden die nodig zijn om met succes onderwijs te volgen. Belangrijk is ook dat de mogelijkheden van de kinderen zorgvuldig in kaart worden gebracht, zodat een verantwoorde schoolloopbaan geadviseerd kan worden.

De onderwijspraktijk

Het lesrooster

In de wet ligt vast hoeveel uren onderwijs kinderen in hun basisschoolperiode moeten krijgen. Over 8 schooljaren geteld zijn dat 7520 uren. In het verleden koos men voor 880 uren voor groep 1 t/m 4 en 1000 uren voor de groepen 5 t/m 8. Een school mag tegenwoordig ook kiezen voor meer uren per jaar in de onderbouw en minder uren in de bovenbouw. Een schooldag mag ook langer zijn dan 5½ uur. Als het totaal na 8 schooljaren maar minimaal 7520 uren bedraagt, wat neerkomt op 940 uur per jaar. Daarbij wordt niet naar individuele kinderen, maar naar groepen kinderen gekeken. Op onze school wordt in alle groepen elke dag lesgegeven van 08.30 u tot 14.00 u. Na aftrek van vakanties en studiedagen komen we dan op 951,5 uur uit.

Vakanties en vrije dagen

Omdat de boog niet altijd gespannen kan zijn hebben we af en toe vakantie. Door dat we bij de regio Zuid-Nederland horen volgen we voor het grootste deel de door de overheid voor die regio vastgestelde vakantieplanning. Dit kan soms afwijken in verband met Carnaval. Deze planning wordt als uitgangspunt gebruikt voor een stedelijk voorstel. Wij volgen dit voorstel altijd. Het overzicht van vakanties en vrije dagen staat in het informatieboekje van de school.

De leer- en vormingsgebieden

Op onze scholen worden dezelfde leer- en vormingsgebieden aangeboden als op de basisschool. Ouders zullen dezelfde methoden en boekjes tegen komen. Daar hebben we bewust voor gekozen. Door moderne basisschoolmethoden te gebruiken houden we zicht op de kerndoelen van het basisonderwijs. Het nastreven van deze doelen is een belangrijk uitgangspunt bij de voorbereiding op het voortgezet onderwijs. Daarnaast worden speciale, aangepaste methoden en materialen gebruikt. Als de kinderen deze met succes doorlopen, worden de minimumdoelstellingen van het basisonderwijs gehaald.

Wat maakt ons onderwijs speciaal

Het onderwijs wordt zo georganiseerd dat er veel tijd is voor instructie en inoefenen. Er zijn instructiegroepen en groepen die zelfstandig werken/leren. Het is soms efficiënter om kinderen aan te laten sluiten bij instructiegroepen in een andere klas. Onderwijs moet ook uitdagend zijn, dit motiveert de kinderen bij het inspannende leerproces. Naast de groepsleerkrachten is er één onderwijsassistente voor met name de kleuter- en onderbouw en zijn er stagiaires aanwezig, zodat bij bepaalde activiteiten nog intensiever gewerkt kan worden. De aandacht van directie en leerkrachten kan nog meer naar de kinderen uitgaan, omdat de school ondersteund wordt door een secretaresse en een conciërge. De leerkrachten krijgen ondersteuning van de commissie van begeleiding. Hierin zitten de leerkracht, de coördinator leerlingenzorg (ib-er), de orthopedagoge en op afroep andere deskundigen en begeleiders zoals de wijkcoach en de schoolarts. Als ouder maakt u ook deel uit van de commissie van begeleiding. Bij het groot overleg wordt u ook uitgenodigd. De commissie adviseert de leerkrachten bij de dagelijkse onderwijspraktijk. De leden van de commissie kunnen ook gericht onderzoek (laten) doen.

De speciale basisschool kent naast de groepsleerkracht en commissie van begeleiding nog andere specialisten: de vakleerkracht bewegingsonderwijs en de logopedist. De Klaproos werkt ook samen met een praktijk voor kinderfysiotherapie. We werken er hard aan het rendement van ons onderwijs te vergroten. Daarom zijn we voortdurend bezig om nog beter zicht te krijgen op de pedagogische en didactische ondersteuning die de kinderen nodig hebben. Het team en de directie van de school worden voortdurend bijgeschoold.

Centraal in onze leerlingenzorg staat het Ontwikkelingsperspectief (OPP):

Daarin wordt voor elk kind vastgelegd:

- welke leerbelemmeringen er zijn en waar kansen liggen voor ontwikkeling;
- met welk perspectief voor de schoolcarrière we werken; welk niveau van vervolgonderwijs we nastreven;
- welke pedagogische en didactische ondersteuning het kind nodig heeft om optimaal te profiteren van ons onderwijs. We noemen dit de onderwijsbehoeften van het kind.

Het OPP wordt tijdens elk oudergesprek aan de orde gesteld. We vragen u dan ook om het OPP te tekenen. We dagen onszelf uit door hoge doelstellingen te formuleren. We waken er voor kinderen niet te frustreren door te hoge verwachtingen te hebben. Het OPP wordt gebruikt voor de kinderen vanaf groep 3. Voor de kleuters werken we met een Kleuter Ontwikkelingsvolgmodel. In dit model wordt de ontwikkeling van kinderen in de verschillende ontwikkelingsgebieden vastgelegd. Op basis daarvan stelt de leerkracht het onderwijsprogramma samen. Door regelmatig te observeren ontstaat er een duidelijk beeld van leerbelemmeringen en leermogelijkheden.

OPP

Burgerschapsvorming

Enkele jaren geleden trad een wet in werking die scholen verplichtte aandacht te besteden aan burgerschap en sociale integratie. De aanleiding was duidelijk. Kinderen groeien op in een steeds complexere maatschappij. Opvoeders moeten hen helpen een weg te vinden. Het begint heel basaal met sociale vaardigheden. Hoe ga je met elkaar om? Je moet af en toe voor jezelf opkomen, maar hoe doe je dat op een respectvolle manier? Sociale vaardigheden zijn dan nodig. Omgangregels en –een bijna ouderwets woord– beleefdheid. Respect voor andere culturen. Dat begint met kennis. En vervolgens kennismaken. Geloof, levensbeschouwing horen er ook bij. Ook hier valt weer het woord respect. Belangrijk is ook dat kinderen beseffen dat we in een democratisch land leven. Hoe werkt een democratie? De klas kan een oefenplaats zijn. De gedragsregels in de klas kan de leerkracht samen met de kinderen vaststellen. Kinderen houden zich dan veel beter aan de regels. In de bovenbouw is ook aandacht voor Prinsjesdag, 4 en 5 mei, verkiezingen enz. Burgerschapsvorming is geen nieuw vak, het loopt door alle vakken heen en vormt een belangrijk bestanddeel van de methode De Vreedzame School. Het heeft met opvoeden te maken en daarom vinden we het heel belangrijk.

De resultaten van ons onderwijs

De resultaten voor het schooljaar 2017-2018 zagen er als volgt uit:

Aantal schoolverlaters:	31
Praktijkonderwijs:	16 (= 52 %)
Basisberoepsgerichte leerweg + LWOO:	10 (= 32 %)
Basisberoepsgerichte leerweg:	3 (= 10 %)
BBL/Kaderberoepsgerichte leerweg:	1 (= 3 %)
HAVO:	1 (= 3 %)

De school, méér school

Kinderen brengen in hun nog jonge leven veel tijd op school door. Het is belangrijk dat zij daar t.z.t. met plezier op terug kunnen kijken. Voor de ouders geldt dat zij hun kind(eren) met vertrouwen naar de school kunnen laten gaan. En voor alle medewerkers moet de school een fijne plek om te werken zijn. Om dat te bereiken willen we van de school méér school maken.

Een veilige school

De school wil letterlijk een veilige school zijn; er is veel werk besteed aan zaken als brandveiligheid, veilige en goedgekeurde speeltoestellen, veiligheidsglas in de vensters en dergelijke. Ook zijn er mensen op school met een EHBO diploma en zogenaamde gekwalificeerde BHV'ers. (Bedrijfs Hulp Verleners.) De BHV'ers hebben ook een ontruimingsplan opgesteld. En dus wordt er af en toe geoefend. Kinderen, ouders en medewerkers moeten zich ook veilig voelen in de school. Medewerkers houden voor- en na schooltijd en tijdens de pauzes toezicht op de speelpleinen. Het is belangrijk dat iedereen in de school weet wat wel en niet mag. Over het gedrag wordt regelmatig gesproken. In de klassen zijn regels. Daar houden we ons ook aan. Om te voorkomen dat alleen maar gelet wordt op ongewenst gedrag, besteden we veel tijd en waardering aan gedrag dat we graag willen zien. De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen krijgt door middel van "De Vreedzame School" veel aandacht. Leerkrachten besteden veel tijd aan het samenwerken en samenspelen.

Een actieve school

Met plezier organiseren we buitenschoolse activiteiten als het schoolkamp of een dagje uit, sport- en speldagen. Carnaval en de Kinderboekenweek laten we niet zo maar voorbij gaan. Excursies en lessen van het Centrum voor natuur- en milieueducatie zijn favoriet. Ook het programma voor cultuureducatie is een verrijking voor ons onderwijs. We boeken dit programma bij het bureau Kunstbedrijf. In het programma zitten thema's rond zang, dans en drama. Samen vieren vinden we heel belangrijk. We staan stil bij iets leuks, moois, verdrietigs of iets bijzonders. Kerstmis en Pasen hebben een belangrijke plaats. Een verjaardag laten we natuurlijk niet

ongemerkt voorbij gaan. Als een kind jarig is, is het ook op school voor hem/haar feest. Trakteren mag en we zouden het fijn vinden als u kiest voor een gezonde traktatie.

Een school waar we op ouders rekenen

Veel van het bovengenoemde kunnen we slechts organiseren als ouders bereid zijn ons te helpen en te steunen. We merken al jarenlang dat die bereidheid er is. Dat is prettig werken. Het is dan ook heel fijn dat ouders belangstelling tonen voor hetgeen er gebeurt op de school van hun kind. We gaan er dan ook vanuit dat ouderavonden goed bezocht worden. Als ouders de school belangrijk vinden, vinden de kinderen dat ook. Bij de begeleiding van kinderen zien we ouders als onze pedagogische partner. Het afstemmen van verwachtingen en activiteiten is heel belangrijk. Wij verwachten dat ouders ook daarin investeren.

Ouderraad en MR

Elke school heeft een ouderraad. De ouderraad ondersteunt het schoolteam bij de organisatie van festiviteiten en zij biedt een helpende hand daar waar het team handen tekort komt. Daarnaast helpen deze ouders drie à vier maal per jaar bij de hoofdluiscontrole. De oudercommissie vergadert wanneer dit nodig is, meestal een zestal keer per jaar. Via de maandbrief geeft de oudercommissie desgewenst informatie aan de andere ouders van school.

De medezeggenschapsraad (MR) is de gesprekspartner voor de directie bij het vaststellen van het beleid. Uitgangspunt hierbij is dat het belang van de leerlingen (kwaliteit van onderwijs) voorop staat. De MR bespreekt alle zaken die de school aangaan. De besprekpunten worden in een jaarplanning geagendeerd. Bij bepaalde onderwerpen moet de directie eerst het advies of de instemming van de MR hebben. Pas daarna kan er een besluit genomen worden. Er is een medezeggenschapsreglement waarin dit vast ligt. In totaal zijn er 6 leden: 3 ouders en 3 leerkrachten. Zodra er vacatures zijn worden kandidaten gezocht en zo nodig verkiezingen gehouden. De MR vergadert ongeveer een maal per zes weken op school. Deze vergaderingen zijn openbaar. De notulen van deze vergaderingen liggen ter inzage bij de administratie van de school. U kunt contact opnemen met de MR via hun eigen email-adres: mr@debasisfluvius.nl

Binnen de stichting Fluvius is ook een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). Zij gaan over de beleidszaken op stichtingsniveau. Ook de GMR bestaat uit een personeels- en een oudergeleding. Niet elke school is direct vertegenwoordigd, maar vanuit onze school is er plaats voor een ouderlid van de GMR. Hiervoor is op dit moment een vacature.

De ouderbijdrage

Het basisonderwijs is gratis. Ouders betalen geen lesgeld of boekengeld. De scholen krijgen geld van de overheid waarmee ze het onderwijs en de zorg voor de kinderen zo goed mogelijk proberen in te richten. Dat geld is echter onvoldoende om ook nog extra activiteiten voor de kinderen te organiseren: een leuk Sinterklaasfeest, een gezellige Kerstviering, activiteiten met Pasen, een sportdag, een schoolreis of een schoolkamp. Vandaar dat we een vrijwillige ouderbijdrage vragen. Voor ouders waarvoor deze bijdrage een probleem is, bestaat er de mogelijkheid via de stichting Leergeld hiervoor subsidie te krijgen. Meer informatie hierover kunt u krijgen via de zorgcoördinator.

Overblijven

Al onze leerlingen blijven in de middagpauze op school. De school vraagt geen vergoeding voor het overblijven. De kinderen krijgen de tijd om te lunchen. Ouders geven de kinderen een lunchpakket mee. In de middagpauze is er ook gelegenheid om te spelen, soms binnen bij slecht weer, meestal buiten. Er is altijd toezicht door medewerkers van de school.

Voor- en naschoolse opvang

Voor- en naschoolse opvang is voor de meeste van onze kinderen niet aan de orde. Onze school ligt maar voor enkele kinderen in de wijk waarin zij wonen. 's Morgens is er vanaf 08.10 uur toezicht op het plein. Mocht u van een naschoolse opvang gebruik willen maken, dan kunt u zelf contact opnemen met een instelling voor BSO. Wij hebben voor alle zekerheid met de SKAR de afspraak gemaakt dat zij voor onze kinderen in ieder geval een plekje bieden. Ouders van kinderen die gebruik maken van leerling vervoer raden wij aan een BSO in de eigen wijk te benaderen omdat anders het vervoer naar huis niet door de gemeente geregeld wordt.

Het vervoer

Enkele ouders brengen hun kind zelf naar school. Dat is echter in veel gezinnen niet te organiseren. Men kan dan een beroep doen op de regeling leerlingenvervoer die in elke gemeente van kracht is. Aan deze regeling kan men afleiden of kinderen in aanmerking komen voor speciaal vervoer. Dat dit voor veel kinderen geldt, wordt duidelijk als we de vele taxi's en busjes zien die bij onze school af en aan rijden. Dit zijn dan in ieder geval leerlingen die verder dan 6 km van de school afwonen, of waarvoor in overleg met de wijkcoach een andere noodzaak is om toch gebruik te mogen maken van leerling vervoer. Als kinderen zelfstandig (kunnen) reizen, komen de ouders meestal (ook hier geldt de 6 km-grens) in aanmerking voor een vergoeding van de reiskosten. Er doet zich nog al eens de vraag voor wanneer een kind zelfstandig kan reizen. Bij twijfel wordt door de gemeente het advies van de commissie van begeleiding van de school gevraagd. Het vergoeden van het vervoer / de vervoerskosten is een zaak van de gemeente. De gemeente vraagt wel een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

De schoolongevallenverzekering

Voor alle leerlingen is een ongevallenverzekering afgesloten. Daardoor zijn de leerlingen verzekerd op weg naar school, tijdens het verblijf op school, bij activiteiten in schoolverband en bij het terug gaan naar huis. De verzekering moet gezien worden als een aanvulling op eigen verzekeringen. De school is niet aansprakelijk voor diefstal van persoonlijke eigendommen en voor schade aan fietsen, kleding, brillen, mobiele telefoons, tablets, mp3-spelers enz. De school aanvaardt geen aansprakelijkheid voor ongevallen e.d., wanneer kinderen onrechtmatig het schoolterrein verlaten tijdens schooluren.

Over De BasisFluvius

De SBO de Klaproos is onderdeel van DeBasisFluvius.

Binnen Arnhem hebben de besturen De Basis en Fluvius gezamenlijk een missie ontwikkeld voor het onderwijs aan de kinderen uit de gemeentes Arnhem en Renkum. Wij gaan voor het beste onderwijs voor ieder kind in Arnhem en Renkum, zoveel mogelijk in de wijk waar het kind woont. Iedere school heeft een eigen visie hoe zij dit vormgeven in hun wijk.

Op 40 locaties doen 34 scholen, 34 directeuren, 800 leerkrachten, 2 bestuurders, 1 Shared Service Center met 29 medewerkers samen het beste voor ieder kind. Voor alle 9.246 kinderen in het primair onderwijs, openbaar, bijzonder en interconfessioneel, in alle wijken. Ons motto voor de komende jaren is:

Samen voor ieder kind.

Zoals u wellicht weet heeft elke school een bestuur. Het bestuur benoemt bijvoorbeeld leraren en verdeelt het geld van de rijksoverheid over de scholen die onder dat bestuur vallen.

Alle scholen en het bestuur worden door de Inspectie van het Onderwijs gecontroleerd op de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van besturen.

De Colleges van Bestuur zijn eindverantwoordelijk en worden ondersteund door een Shared Service Center dat werkt op de terreinen: bestuurszaken, HRM, onderwijskwaliteit, financiën, huisvesting, facilitair beheer en inkoop. Het Shared Service Center bestaat uit stafmedewerkers van DeBasisFluvius.

De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op de organisatie in het algemeen en de colleges van bestuur in het bijzonder. Sinds januari 2017 is er één Raad van Toezicht voor DeBasisFluvius. Ook de GMR-en gaan een nauwe samenwerking aan.

Over het algemeen zult u niet veel te maken hebben met het College van Bestuur of de Raad van Toezicht. Het directe aanspreekpunt voor u als ouder is de directeur van de school en de leerkracht van de groep waarin uw kind zit.

Door te kiezen voor een school die hoort bij DeBasisFluvius heeft u gekozen voor kwalitatief goed onderwijs. Zowel in pedagogisch als in didactisch opzicht. De besturen stimuleren en ondersteunen de scholen om ervoor te zorgen dat zij opbrengstgericht werken op alle vak- en vormingsgebieden. Goed onderwijs leidt er toe dat kinderen over kennis en vaardigheden beschikken, sociaal competent zijn, plezier in leren hebben en in staat zijn om actief burgerschap in woord en daad vorm te geven.

Onze scholen staan open voor ieder kind. We gaan op een respectvolle manier met elkaar om en er is ruimte voor een eigen identiteit. Dat geldt voor onze kinderen, hun ouders/verzorgers en voor onze medewerkers. Onze scholen en het onderwijs dat zij bieden, verschillen van elkaar. Dat vinden wij belangrijk, omdat onze scholen zich aansluiten bij dat wat de omgeving van hen vraagt. Samen zorgen zij voor meer diversiteit aan onderwijs in de wijk. Ons onderwijs stimuleert burgerschap en zelfredzaamheid, eigenaarschap, samenwerken, ICT-vaardigheden en leren van en met elkaar om zo kansengelijkheid voor ieder kind te realiseren en hen voorbereiden op de toekomst.

Meer informatie is te vinden op www.debasisfluvius.nl.

College van Bestuur en Raad van toezicht zijn bereikbaar via info@debasisfluvius.nl.

Klachtenregeling

De Stichting deBasisFluvius heeft met instemming van de GMR-en een klachtenregeling opgesteld. De klachtenregeling is van toepassing als een ouder (namens zichzelf of namens zijn/haar kind) of een medewerker van de school zich onheus of oneerlijk behandeld voelt en met deze klacht nergens terecht kan. Het kan hierbij gaan om onjuiste beoordelingen, onzorgvuldige procedures, ongewenste intimiteiten, seksuele intimidatie, agressief gedrag, pesten, discriminatie. Als er klachten zijn over de goede gang van zaken, zullen die meestal in overleg tussen de betrokkenen opgelost worden. Als de afhandeling niet tot tevredenheid heeft geleid, kan men een beroep doen op de klachtenregeling. De regeling houdt het volgende in:

- er is een onafhankelijke klachtencommissie,
- stichting Fluvius heeft vertrouwenspersonen aangesteld die kunnen helpen bij het eventueel formuleren van een klacht. Dit zijn:

Mevr. A. van Oostveen, Stephanieweg 4, 6861 XL OOSTERBEEK,
tel. 026-333 48 75. mail anke@buowerkendemens.nl

Dhr. P. de Vries, Postbus 1258, 6801 BG Arnhem,
tel. 026-443 59 45, 026-333 23 56 (privé) mail pac.devries@ngvadvocaten.nl

- Het adres voor de landelijke klachtencommissie is:
klachtencommissie voor katholiek onderwijs
postbus 82158, 2508 ED Den Haag, tel 070-392 5508
- op elke school is er een interne vertrouwenspersoon bij wie men terecht kan voor advies of bemiddeling. De namen van de interne vertrouwenspersonen zijn Ellen Wieggers (vakdocent gymnastiek) en de leerkrachten Xander Wiggers en Vincent Hendriks.

De volledige klachtenregeling staat op www.debasisfluvius.nl en ligt op school ter inzage.

Leerplicht

Jongeren tussen de 5 en 18 jaar zijn verplicht om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie (een havo- of vwo diploma of een mbo-diploma op tenminste niveau 2) hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar de kwalificatieplicht. Dit is geregeld in de Leerplichtwet. Ouders of verzorgers moeten hun kind inschrijven op een school en ervoor zorgen dat het kind naar school gaat.

Vrijstelling van schoolbezoek

In de leerplichtwet staat omschreven wanneer een kind de school niet kan of hoeft te bezoeken. Zo kent de leerplichtwet extra verlof voor bijzondere omstandigheden, religieuze feestdagen en extra vakantieverlof door de aard van het beroep van de ouder(s)/ verzorger(s).

Om hier toestemming voor te krijgen moeten ouder(s)/ verzorger(s) verlof aanvragen bij de schooldirecteur of wanneer het een aanvraag boven de tien schooldagen betreft bij de leerplichtambtenaar. De schooldirecteur of de leerplichtambtenaar beoordeelt, op basis van de genoemde mogelijkheden in de Leerplichtwet, of er een gegronde reden is voor het toekennen van verlof.

Geén redenen voor verlof zijn:

- een uitnodiging van familie of vrienden om buiten een schoolvakantie op vakantie te gaan
- verlof voor een kind omdat andere kinderen uit het gezin vrij zijn
- familiebezoek in het buitenland
- vakantie in een goedkopere periode of in verband met een speciale aanbieding
- vakantie onder schooltijd bij gebrek aan andere boekingsmogelijkheden
- vakantie in verband met een gewonnen prijs
- eerder vertrek of latere terugkeer in verband met verkeersdrukte

Als ouder(s)/ verzorger(s) en hun kind(eren) zonder toestemming van de school-directeur of de leerplichtambtenaar toch op vakantie gaan, dan is er sprake van luxe verzuim.

Ongeoorloofd schoolverzuim

Als een leerling zonder geldige reden 16 lesuren afwezig is binnen vier weken, dan is de school verplicht dit te melden bij de leerplichtambtenaar. Ook wanneer een leerling vaak te laat komt of buiten de schoolvakanties op vakantie gaat (luxe verzuim) moet de school dit melden bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar neemt de verzuimmelding in behandeling en zal in gesprek gaan met alle betrokkenen om zo in een goede samenwerking tussen de leerling, de ouder(s)/ verzorger(s) en de school, het schoolbezoek te herstellen.

Sancties bij ongeoorloofd verzuim

De inzet van de leerplichtambtenaar is niet vrijblijvend. Als het verzuim voortduurt, als de eerdergenoemde contacten onvoldoende resultaat opleveren of wanneer er sprake is van luxe verzuim, kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaken. Dit kan leiden tot een verwijzing naar Bureau Halt of tot strafvervolgning door de Officier van Justitie. De rechter kan hierop besluiten om een straf en/ of een geldboete op te leggen. Ook kan er verplichte hulpverlening, Jeugdreclassering, opgelegd worden.

Wat doet het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) Midden-Gelre?

Het Regionaal Bureau Leerplicht Midden-Gelre (RBL) voert de leerplichttaken uit voor acht gemeenten in Arnhem en omgeving. De leerplichtambtenaar ziet erop toe dat ouders, leerlingen en scholen de Leerplichtwet naleven en draagt bij aan het voorkomen en bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Ook is de leerplichtambtenaar vaak lid van de Zorg- en Adviesteams op scholen. Als er sprake is van verzuim of dreigend verzuim, kan de leerplichtambtenaar bemiddelen en begeleiden bij problemen en kan helpen bij het verwijzen naar hulpverleningsinstanties. Ook zet de leerplichtambtenaar zich in om, samen met ouder(s) en hulpverlenende instanties, een passende onderwijsplek te vinden voor leerlingen die door omstandigheden thuis zitten. Kijk voor meer informatie op www.rblmidden-gelre.nl.

Tenslotte

“Een school waar kinderen weer groeien”, we voeren graag dit motto. Ouders en wij zien het, de kinderen ervaren het. Het is belangrijk dat kinderen een fijne schooltijd hebben. Goed afstemmen op de onderwijsbehoeften van kinderen is daarbij een voorwaarde, zo hebben we in deze schoolgids duidelijk willen maken. Soms moeten we accepteren dat er grenzen zijn in ontwikkeling. Dan geldt ons motto: Gras groeit niet harder door er aan te trekken. Maar ons uitgangspunt blijft dat we samen met u op zoek gaan naar de mogelijkheden / talenten die uw kind wél heeft. Dat biedt kansen. We willen een school zijn waar kinderen weer groeien. Wij nodigen u van harte uit hiervan kennis te komen nemen. Om aan te duiden welke kinderen recht hebben op speciaal basisonderwijs hebben wij voorbeelden van leerstoornissen en sociaal emotionele problemen opgenomen. Als bron is de website van Balans gebruikt. Balans is een landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag. Op de site staat veel informatie die ook voor de ouders van onze leerlingen van belang kan zijn.

Samen voor ieder kind.